

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG4840055

ชื่อโครงการ : "ตัวชี้วัดทางสังคม: การศึกษาสภาวะทางสังคมเศรษฐกิจเพื่อการบริหารจัดการลุ่มน้ำปากพนัง กรณี "พื้นที่ริมสองฝั่งแม่น้ำปากพนังและพื้นที่นา

ชื่อนักวิจัย : อาจารย์สุนทรภรณ์ จันทภาโส*
* โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

E-mail Address : ไม่มี

ระยะเวลาโครงการ : กันยายน 2548 – กุมภาพันธ์ 2550

การศึกษาเรื่องตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการบริหารจัดการลุ่มน้ำปากพนัง ท่าพญา และปากแพรก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติชุมชนในพื้นที่ ตำบลท่าพญา ตำบลบ้านเพ็ง และตำบลปากแพรกในยุคอดีต (ก่อน พ.ศ. 2500) และยุคพัฒนา (หลัง พ.ศ. 2500-ปัจจุบัน) เพื่อศึกษาความรู้ทางสังคมเพื่อการบริหารจัดการลุ่มน้ำปากพนัง ด้านความรู้ ด้านเครือข่าย และด้านความวัฒนธรรม และความเชื่อ เพื่อสร้างตัวชี้วัดเกณฑ์ และเครื่องมือในการบริหารจัดการลุ่มน้ำปากพนัง

ผู้ศึกษาได้ใช้ระบบวิจัยโดยการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์ เพิ่มเติมในประเด็นประวัติศาสตร์ชุมชน โดยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จากบุคคลหลายฝ่ายได้แก่ ประชาชนทั่วไปผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน อ บ ต . เป็นต้นประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในเชิงลึก ใช้วิธีการคัดเลือก จากผู้ที่ให้ข้อมูล แบบเฉพาะเจาะจง โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม และเดี่ยว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และเรียนรู้ร่วมกับผู้วิจัย นักวิจัยในพื้นที่ เมื่อเกิดกระบวนการร่วมกัน คิดร่วมกัน วิเคราะห์สภาพปัญหาเมื่อกำหนดตัวชี้วัดในประเด็นที่กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ประวัติศาสตร์ในยุคอดีตมีเหตุการณ์เด่นได้แก่ความเจริญทางด้านการค้าข้าว การขุดลอกคูคลองเพื่อความสะดวกในการคมนาคมมีความเหนียวแน่นทางด้านเครือข่ายทางวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชนส่วนในยุคที่ 2 ยุคพัฒนามีเหตุการณ์ที่สำคัญ ได้แก่ การย้ายถิ่น การได้รับการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธ์ กข. การเกิดถนนสายปากพนัง-หัวไทร-เชียรใหญ่ การเปลี่ยนนาข้าวเป็นไร่นาสวนผสม การเข้ามาของนากุ้ง ราคาข้าวตกต่ำ นำมันขึ้นราคา การปรับเปลี่ยนอาชีพ โครงการพระราชดำริ ความรุ่งเรืองแะปวดร้าวของนากุ้ง การปรับเปลี่ยนอาชีพตัวชี้วัดประกอบด้วยตัวชี้วัดทาง เศรษฐกิจ ได้แก่ การจัดการด้านความรู้ แหล่งน้ำ ทู่น ที่ดิน แรงงาน การสร้างเครือข่าย ส่วนตัวชี้วัดทางด้านสังคม ได้แก่ วัฒนธรรมและจิตใจ การช่วยเหลือเกื้อกูลทางสังคม ครอบครั้ว ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และกลุ่มทางสังคม